

Özgen Aksoy¹

Makale Alış: 17 Ekim 2014

Makale Kabul: 03 Aralık 2014

Özet

Bu çalışmanın amacı üstün yetenekli öğrencilerle normal öğrencilerin akademik öz-yeterlik algılarının karşılaştırılmasıdır. Tarama modelinde yapılan çalışmada, örneklem olarak üstün yetenekli öğrencilerin eğitim gördüğü İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi'nden 45 üstün yetenekli öğrenci ile İstanbul'un farklı bölgelerinden üç okuldan 77 normal öğrenci belirlenmiştir. Algılanan Akademik Öz-yeterlik Ölçeği (Jinks & Morgan, 1999) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında yüzde, frekans ve t-testi gibi istatistik hesaplamalarla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda üstün yetenekli öğrencileri ve normal öğrencilerin akademik öz-yeterlik algıları arasında anlamlı farklılaşmanın olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

üstün zekalı öğrenci, akademik öz-yeterlik

Öz-yeterlik üzerine yapılan araştırmalar, Amerika Birleşik Devletleri'nde 1970'li yılların sonlarında Albert Bandura'nın çeşitli fobilere sahip bireylere yaptığı terapi çalışmalarıyla başlamıştır. Yılan ve köpek gibi hayvanlar tarafından ısırılma fobisi olan bireylerin korkularıyla başa çıkabilmelerine yönelik terapi seansları sırasında Bandura (1977) bazı bireylerin ne kadar istekli olsalar dahi korkularını yenemediklerini görmüştür. Bandura gözlemleri neticesinde farklı terapi sonuçlarının ortaya çıkmasının kişilerin başarılı olabileceklerine dair algılarındaki farklılaşmadan kaynaklandığı kanaatine varmıştır. Sahip olunan beceriler ve öğrenilmiş stratejiler, kişinin bunları uygun koşullar altında kullanmaya ilişkin inancı olmadığı müddetçe işlevsel olmayacaktır (Bandura, 1997). Öz yeterlilik kişinin var olan becerileri değil, bu becerilerle farklı koşullar altında ne yapabileceğine ilişkin inancıdır. Kuvvetli bir öz yeterlilik inancı geliştikten sonra zaman zaman görülen başarısızlıklar kişinin öz yeterliliğinde önemli bir etkiye yol açmaz. (Schunk, 1989a). Öz yeterlilik algısı ile bireylerin, kendilerine verilen bir görevi başarılı bir şekilde gerçekleştirip gerçekleştiremeyecekleri belirlenebilmektedir (Bong, 1995).

Akademik öz-yeterlilik” bireylerin önceden planlanmış eğitim başarılarına ulaşabilmeleri için gerekli olan eylemleri organize edebilme ve bu eylemleri gerçekleştirebilme kapasiteleri hakkındaki yargıları” olarak tanımlanabilmektedir.(Lee, 2005, s.490); Linnenbrink & Pintrich, 2003, s.120 akt: Özsüer, İnal, Uyanık & Ergün, 2011, s.116). Bandura (1977), insanların, yaşamları boyunca edindikleri deneyimlere dayalı olarak, kendi baş etme yeteneklerine ilişkin, özel inançlar geliştirdiklerini ve sahip oldukları öz-yeterlilik inançları geliştikçe davranış değişikliğinin de arttığı belirtilmiştir. Böylelikle, bir davranışın başarı ile yapılmasında, kişinin sahip olduğu yeterlilik inancının, o davranışın yapılmasını etkilediği ve yönlendirdiği söylenebilir.

1 Sorumlu Yazar: Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitmeni, Beşiktaş Bilim ve Sanat Merkez, Bilim Etkinlikleri Birimi, İstanbul, Türkiye. E-mail: ozgensezeraksoy@gmail.com

Özellikle öğrenme etkinlikleri düşünüldüğünde akademik öz- yeterlilik algısı daha çok dikkat çekmektedir. Akademik öz yeterlilik, öğrencinin bireysel olarak akademik bir işi başarıyla tamamlayabileceğine yönelik var olan inancı olarak tanımlanmaktadır (Chun & Choi, 2005). Öz yeterlilik inancı yüksek olan bireyler, düşük öz- yeterlilik düzeyine sahip olan bireylere göre öğrenme yaşantılarındaki etkinliklerinde daha istekli olmakta, etkinliklere yönelik daha fazla çaba harcamakta ve karşılaştıkları güçlükler karşısında daha etkin stratejiler geliştirdikleri söylenebilir (Eggen & Kauchak, 1999; Akt. Akbay & Gizir, 2010, s.63). Akademik öz yeterlilik; öğrencinin Matematik, Fen Bilgisi, Okuma-Yazma ve Dil Becerileri, Yabancı Dil, Sosyal Bilgiler, Türkçe derslerinde kendini ne kadar başarılı olarak algıladığını içermektedir.

Phan (2012) yaptığı araştırmalarda ilkokullardaki fen ve matematik derslerindeki akademik başarının, öğrencilerin akademik öz yeterlilik inançlarıyla çok yakından ilişkili olduğunu, akademik öz yeterliliği yüksek olan ilkokul öğrencilerinin akademik başarılarının da yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Zimmerman(1995) akademik öz yeterliliğin önemli özelliklerini şöyle belirtmektedir.

- Öz-yeterlik kişinin fiziksel ya da psikolojik özellikleri vb. kişisel niteliklerini değil, bir işi gerçekleştirebilme konusundaki yargılarını içermektedir.
- Yeterlilik inancı, çok boyutlu olup farklı alanlarla bağlantılıdır. Bu nedenle matematik öz yeterlik inancı, İngilizce öz yeterlik inancından farklıdır.
- Öz yeterlilik ölçümleri durumlara bağlıdır. Örneğin bir öğrenci yarışmacı bir sınıfta işbirliğinin öne çıkarıldığı sınıfa nazaran öğrenme konusunda daha düşük yeterlilik gösterebilir.
- Öz yeterlilik ölçümleri performans için belirtilen doğru ölçütlere bağlıdır. Kıyaslama da farklı ölçütler ve normlar dikkate alınmaz (s. 203-204).

Araştırmacılar öğrencilerin zihinsel yeterlilikleri ile öz-yeterlilik inançları arasında oldukça güçlü ilişkiler olduğunu savunur.(Pajares, 1996; Zimmerman, Bandura & Martinez-Pons, 1992). Yapılan bazı çalışmalarda üstün yetenekli öğrencilerin akademik öz yeterliklerinin normalden daha yüksek olduğu bulunmuştur.(Junge & Dretzke, 1995; Zimmerman & Martinez-Pons, 1992). Pajares (1996), yanlış yapmama konusunda üstün yetenekli öğrencilerin üstün olmayanlara oranla daha fazla özen gösterdiklerini, yüksek performans göstermelerine rağmen özellikle üstün yetenekli kızların, yeteneklerine güvensizlik eğilimi içerisinde bulduklarını belirlemiştir. Bu bilgilerin yanında, öğrencilerdeki düşük öz yeterlilik inancının bazı psikolojik septomlarla bağlantılı olduğunu da tespit etmiştir. (Flett, Panico ve Hewitt, 2011).

Üstün yetenekli öğrenciler; bazı özelliklerin dağılımı, sıklığı, zamanlaması ve kompozisyon açısından farklılık gösteren bireyler olarak tanımlanmaktadır (Akarsu, 2001). Feldhussen'e (1986) göre üstün yeteneklilik, bireyin hayatını kolaylaştıran, daha güvenilir, daha etkin olmasını sağlayan ve kişiyi yüksek seviyede beceri gerektiren durumları da başarmasını sağlayan genel kabiliyet, kişisel düşünce ve motivasyonun bileşkesidir.

Üstün yetenekliler, kendilerine ve topluma katkıda bulunabilmeleri için, normal okul programlarının dışında farklı eğitim program ve uygulamalarına gereksinim duyarlar. Türkiye'de ilk olarak Fen Liseleri daha sonra Anadolu, Güzel Sanatlar, Spor ve Sosyal Bilimler Liseleri kurularak, alanlarında ilgi ve yetenekleri üst düzeyde olan öğrencilere eğitim verilmesi amaçlanmıştır (Ataman, 2014). Bu kurumların üstün yetenekli öğrencilerin özel eğitim ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamadığı gerekçesi ile Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) uygulaması başlatılmıştır. Bilim ve Sanat Merkezleri; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki öğrencilerin, üstün veya özel yeteneklerini geliştirerek, bilimsel düşünme ve davranışlarla estetik değerleri birleştiren, üretken, problem çözen bireyler haline gelmeleri için, onlara gerçek yaşamdan öğrenme fırsatları ve özel eğitim aktiviteleri sağlayan kurumlardır (MEB BİLSEM Yönergesi, 2007).

Bu çalışmanın amacı üstün zekalı olduğu kanıtlanan Bilim ve Sanat Merkezi öğrencileri ile üstün zekalı olmayan öğrenciler arasındaki akademik öz yeterlik inançları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını incelemektir. Bu amaca bağlı olarak aşağıdaki problemlere yanıt aranmıştır.

- Üstün yetenekli ve normal öğrencilerin akademik öz-yeterlik zeka puanlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- Üstün yetenekli ve normal öğrencilerin akademik başarı algı puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Yöntem

Katılımcılar

Araştırmanın örneklem grubu; İstanbul ili İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden 45 üstün zekalı öğrenci ve üstün yetenekli olmayan 77 ilkokul 4. sınıf öğrencisiyle beraber toplam 122 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan 45 üstün zekalı öğrencinin 14 tanesi kız 31 tanesi erkek öğrenciden oluşmaktadır. O yıl İstanbul Bilim ve Sanat merkezini kazanan bütün öğrenciler araştırmaya katılmıştır. 122 üstün zekalı öğrenciden 57 tanesi kız öğrenciden 65 tanesi de erkek öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrenciler; Bilim ve Sanat Merkezlerini kazanan ve kazandıkları ilk sene Destek Etkinlikleri Eğitimine devam eden öğrencilerdir. 2012- 2013 Eğitim Öğretim yılında 4. Sınıf öğrencileri arasından seçildiği için 4. Sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. (2013-2014 Eğitim- Öğrenim döneminden sonra 4. Sınıf öğrencilerine sınav yapılmış ve 5. Sınıf öğrencileri Destek Etkinlikleri Eğitiminde eğitim-öğretim almışlardır). Ayrıca araştırmada kullanılan ölçek ilkokul öğrencileri için hazırlanmış ölçektir. Araştırmada özellikle ilkokul düzeyindeki öğrencilerin akademik öz yeterlilik inançları sorgulanmaktadır. İlkokul düzeyinde Bilim ve Sanat Merkezleri'ne devam eden öğrenciler ancak 4. sınıf öğrencileridir. 4. sınıftan önce Bilim ve Sanat Merkezi'ne İstanbul ilinde öğrenci alınmamaktadır.

Üstün Yetenekli öğrenciler için ilkokul düzeyinde ancak özel okulların açtığı özel sınıflar bulunmaktadır. Araştırmada özellikle Bilim ve Sanat Merkezi'ni kazanan öğrenciler seçilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı Jinks ve Morgan (1999) tarafından algılanan akademik öz yeterliliği belirlemek amacıyla geliştirilen ve Öncü (2012) tarafından Türkçe'ye çevrilen 'Algılanan Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği'dir. Ölçek ilkokul düzeyindeki öğrencilerin akademik öz yeterlilik algılarını belirlemeye yönelik üç boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar yetenek (9 madde), ortam (13 madde) ve çaba (4 madde) dir. Ölçek maddeleri "hiç katılmıyorum", "biraz katılıyorum", "oldukça katılıyorum" ve "tamamen katılıyorum" şeklindedir. Ölçekte tersinde puanlanan 9 madde bulunmaktadır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 15.0 paket programı kullanıldı. Çalışmada bağımsız t testi uygulanmıştır. Verilerin analizinde, aritmetik ortalama, standart sapma gibi betimsel istatistiksel analizler ve t testi kullanılmıştır.

Bulgular

Bu çalışmada üstün zekalı olan ve normal öğrencilerin akademik öz-yeterlikleri ve alt boyutlarının farklılaşma durumu araştırılmıştır. Araştırma bulguları tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1. Üstün yetenekli ve normal öğrencilerin akademik öz-yeterlik puanlarının t-Testi sonuçları

Akademik Öz-yeterlik Boyutu	Öğrenci Tipi	N	M	SD
Yetenek Boyutu	İlkokul Normal öğrenci	77	3,0472	,81052
	BİLSEM Üstün zekalı öğrenci	45	3,7131	,42594
Ortam Boyutu	İlkokul Normal öğrenci	77	1,8998	,93708
	BİLSEM Üstün zekalı öğrenci	45	1,9365	,58233
Çaba Boyutu	İlkokul Normal öğrenci	77	3,6277	,70082
	BİLSEM Üstün zekalı öğrenci	45	3,7185	,45480

Öğrencilerin sahip oldukları zeka düzeyi, akademik yetenekli oldukları (Fen Bilgisi, Matematik, Okuma Yazma ve Dil Becerileri, Sosyal Bilgiler) derslerde anlamlı bir farklılık gösteriyor mu ? sorusunun cevabı Tablo 1 de gösterilmiştir.

Araştırmaya devlet okulunda eğitim gören 77 ilkokul öğrencisi ile üstün zekalı olduğu testlerle belirlenen 45 Bilim ve Sanat Merkezi öğrencisi katılmıştır. Ankete verilen sorular 3 grupta sınıflandırılmıştır. Bunlar; 'yetenek', 'ortam' ve 'çaba' alanlarıdır. Yetenek alanında üstün zekalı olan

öğrenciler ile normal öğrenciler arasında akademik öz-yeterlik alanında anlamlı bir farklılık görülmüştür. 'Ortam' algısı üzerine yapılan istatistik sonuçlarında da üstün zekalı olan öğrencilerle, normal öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlemlenmektedir. Çaba algısı üzerine yapılan çalışmada ise üstün zekalı olan öğrencilerle, normal öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı gözlemlenmiştir. Üstün zekalı olan öğrenciler ile üstün zekalı olmayan öğrenciler derslerine gösterdikleri çabanın birbirine yakın olduğu düşünülmektedir.

Üstün yetenekli öğrencilerin akademik öz-yeterlik ortalamaları ile normal öğrencilerin akademik ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı Tablo 2 de gösterilmiştir.

Tablo 2 Üstün yetenekli ve normal öğrencilerin akademik başarı algısı t-Testi Sonuçları

Okul Türü	N	\bar{X}	SS	SD	t	p
İlkokul	77	3,0472	,81052	-5,109	120	,000
BİLSEM	45	3,7131	,42594			

Tablo 2' de görüldüğü gibi, üstün yetenekli öğrencilerin akademik öz yeterlilik ortalaması sırayla 3,71, normal öğrencilerin akademik öz-yeterlik ortalaması ise 3,04'dür. Buna göre üstün zekalı öğrencilerin akademik öz-yeterliliklerin normal öğrencilere göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Üstün zekalı olan öğrenciler, normal öğrencilere göre Matematik, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerinde anlamlı ölçüde akademik öz yeterliliklerinde farklılık vardır. Normal öğrencileri simgeleyen "ilkokul" öğrencileri ile üstün zekalı öğrencileri simgeleyen "bilsen" öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($p < 0.01$). Bu da bize üstün zekalı olan öğrencilerle normal öğrenciler arasında akademik öz yeterlik algıları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir.

Üstün zekalı olan öğrencilerle üstün zekalı olmayan öğrenciler arasında ortam algısı arasında anlamlı bir farklılık görülmekte midir sorusunun cevapları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Üstün yetenekli ve normal öğrencilerin ortam algısı t-Testi Sonuçları

Okul Türü	N	\bar{X}	SS	SD	t	p
İlkokul	77	1,8998	,93708	-,237	120	,813
BİLSEM	45	1,9365	,58233			

Üstün zekalı öğrencilerin otama algısı puanlarının aritmetik ortalaması 1,936, normal öğrencilerin ortam algısı puanlarının aritmetik ortalamaları ise 1,899 olduğu görülmüştür. Yapılan t-testi sonucunda üstün zekalı olan öğrencilerle normal zekalı öğrenciler arasında akademik öz yeterlilik alanında ortam algısı kriterine göre anlamlı bir fark olmadığı gözlenmiştir ($p > 0.05$). Üstün zekalı olan öğrencilerle normal öğrenciler ortam algısı boyutu açısından anlamlı bir farklılık yoktur.

Üstün zekalı öğrencilerle üstün zekalı olmayan öğrenciler arasında gösterdikleri çaba boyutu arasında anlamlı bir farklılık var mıdır ? sorusunun cevabı aşağıdaki Tablo 4 'te incelenmiştir.

Tablo 4. Üstün yetenekli ve normal öğrencilerin çaba algısı t-Testi Sonuçları

Okul Türü	N	\bar{X}	SS	SD	t	p
İlkokul	77	3,6277	,70082	-,778	120	,438
BİLSEM	45	3,7185	,45480			

Üstün zekalı olan öğrencilerle normal öğrenciler arasında gösterdikleri çaba algısı puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$).

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada üstün zekalı olan öğrenciler ve normal öğrencilerin akademik öz yeterlik algıları karşılaştırılması yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda Bilim ve Sanat Merkezi'ndeki öğrencilerin akademik öz yeterlilikleri ile ilkokul 4.sınıfta eğitim gören normal öğrencilerin akademik öz-yeterlilikleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($p < .005$). Üstün zekalı olan öğrencilerin normal öğrencilere göre Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerindeki akademik öz yeterlilik algılarının oldukça yüksek olduğu görülmüştür. "Ben Zekiyim" sorusuna verilen cevapta üstün zekalı olanların, normal öğrencilerle arasında yüksek bir farklılık çıkmıştır. Üstün zekalı öğrenciler "zeki" olduklarının farkında oldukları görülmüştür. 'Çok çalışırım' sorusuna karşılık üstün zekalı olan öğrenciler ve normal öğrenciler yaklaşık

olarak aynı cevapları vermişlerdir. Üstün zekalı öğrenciler ile normal öğrencilerin “ortam boyutu” na ilişkin inançları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p > .005$). "benden daha iyi not alan öğrenciler, öğretmenenden benim aldığımdan daha çok yardım alırlar", "sınıf arkadaşlarımdan çoğu ev ödevlerine benden daha çok çalışıyor", "öğretmenim beni daha çok sevseydi daha iyi notlar alırdım" sorularına üstün zekalı olan ve olmayan öğrenciler yaklaşık cevaplar vermişlerdir. Üstün zekalı olan öğrencilerin daha çok ders çalışmadıkları ve öğretmenlerinin ilgisinin daha çok kendilerinde olması gibi sebeplerden etkilenmediği başarılarının nedenini kendilerinden, kendi algılarından kaynaklandığı araştırmanın sonucunda görülmüştür.

Kırk yılı aşkın bir süredir çeşitli öğrenme ortamları üzerine binlerce çalışma yapılmış olan öz-yeterlik kavramı ülkemizde de özellikle son on yıldır eğitimciler ve öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalarla irdelenmektedir. Ülkemizde öz-yeterlik üzerine yapılan çalışmaların çoğunluğu, farklı disiplinlerdeki öğretmen adaylarının çeşitli alanlardaki öğretmen adaylarının öz-yeterlik algılarının incelenmesine yöneliktir (Akbulut, 2006; Aşkar & Umay, 2001; Berkant & Ekici, 2007; Gerçek, Yılmaz, Köseoğlu ve Soran, 2006; Morgil, Seçken & Yücel, 2004; Seferoğlu & Akbıyık, 2005). İlkokul düzeyinde yapılan çalışmaların son derece kısıtlı olması bu gelişim düzeyindeki öğrencilere nitelikli çalışmalar ortaya konması ihtiyacını doğurmaktadır. Ayrıca pek çok alandaki çalışmaların okul öncesi düzeyde yapılması da gerekmektedir. Ayrıca üstün zekalı olduğu tanınmış olan öğrencilerle yapılan çalışmaların daha aydınlatıcı olacağı düşünülebilir. Akademik öz-yeterlikle ilgili Türkiye’de eğitim öğrenim gören öğrenciler için ülkemizdeki araştırmacılar tarafından ölçek geliştirilmesi de yine daha sağlıklı sonuçların elde edilmesinde önemli katkı sunabilir. Bunun yanında öz-yeterlik üzerine yapılan araştırmalar, gözlem, mülakat, odak grup görüşmesi ve vaka çalışmalarını içeren nitel araştırmalarla ve gelişimsel farklılıkları tespit etmek için boyamsal çalışmalarla da desteklenmelidir (Sakız, 2013). Üstün zekalı olan ve özel eğitime ihtiyaç duyan (Özel öğrenme güçlüğü, otistik, bedensel özür vb.) gruplarla (iki kere farklı) da akademik öz yeterlilik çalışmalarının yapılması alana farklı bakış açıları kazandıracığı için önemli olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Altun, F., & Yazıcı H., (2012) Üstün Yetenekli Öğrencilerin Benlik Kavramları ve Akademik Öz-Yeterlik İnançları: Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 319 – 334.
- Akarsu, F. (2001). *Üstün yetenekli çocuklar*. Ankara: Eduser Yayınları
- Akbulut, E. 2006. Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin öz- yeterlik inançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 24-33.
- Akbay, S. E., & Gizir, C.A. (2010). Cinsiyete Göre Üniversite Öğrencilerinde Akademik Erteleme Davranışı: Akademik Güdülenme, Akademik Özyeterlik ve Akademik Yükleme Stillerinin Rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 60-78.
- Arslan, A., (2012). Predictive power of the sources of primary school students’ self-efficacy beliefs on their self-efficacy beliefs for learning and performance. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12, 1915-1920.
- Aşkar, P. & Umay, A. 2001. İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili öz-yeterlik algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 1-8.
- Ataman, A. (2004). *Üstün zekalı ve özel yetenekli çocuklar*. M. R. Şirin ve diğerleri (Haz.), Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı (ss.155-168). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191–215.
- Bandura, A. (1997). *Öz-yeterlik: kontrol egzersiz*. New York: WH Freeman.
- Berkant, H. G. ve Ekici, G. (2007). *Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretiminde öğretmen öz yeterlik inanç düzeyleri ile zeka türleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16, 113-132.
- Bong, M. (1995). *Epistemological beliefs and generalizability of self-efficacy: Implications for instructional design*. Yayımlanmamış doktora tezi, University of Southern California, California.
- Chun, A.H.C., & Choi, J.N. (2005). Rethinking procrastination: Positive effects of “active” procrastination behavior on attitudes and performance. *The Journal of Social Psychology*, 145, 245-264
- Çetin, B. (2007). *Yeni ilköğretim programı (2005) uygulamalarının ilköğretim 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin çalışma alışkanlıkları ile öz-yeterliliklerine etkisi ve öğrencilerin program hakkındaki görüşleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Downey G., Jacquelynne S. E., & Celina C., (2005). *Geleceği gezinme, sosyal başa çıkma kimliği ve yaşam görevleri*. New York: Russell Sage. 2005.
- Eccles, J. S., & Wigfield, A. W., (2002). Motivasyonel inançlar, değerler ve hedefler. *Psikoloji Yıllık Değerlendirme*, 53 (1), DOI: 10.1146 annurev.psych.53.100901.135153
- Eggen, P. & Kauchak, D. (1999). *Educational psychology*. (4th ed.). New Jersey: Printice-Hall, Inc. Akt.
- Ekici, G., (2012). Akademik Öz Yeterlik Ölçeği: Türkçeye Uyarlama, Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.43, 174- 185
- Flett, G.L., Panico, T., & Hewitt, H.P.L. (2011). Perfectionism, type-A Behavior and selfefficacy in depression and

- health symptoms among adolescents, *Current Psychology*, 30 (2), 105-116.
- Gerçek, C., Yılmaz, M., Köseoğlu, P., & Soran, H. (2006). Biyoloji eğitimi öğretmen adaylarının öğretiminde öz-yeterlik inançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39, 57-73.
- Jinks, J., & Morgan, V. (1999). Children's perceived academic self-efficacy: An inventory scale. *Clearing House*, 72(4), 224-230.
- Junge, M.E. & Dretzke, B. J. (1995). Mathematical self-efficacy gender differences in gifted/talented adolescents, *Gifted Child Quarterly*, 39 (1),22-26.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (8.baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kahyaoglu, M., & Ata P., (2013). Üstün Zekalı Olan ve Olmayan Öğrencilerin Görsel-Uzamsal Yeteneklerinin Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*. 3(1), 38-49.
- Lee, S. W. (2005). *Encyclopedia of school psychology*, USA: Sage Publications Inc.
- Linnenbrink, E.A., & Pintrich, P. R. (2002a). Akademik Başarı İçin Bir Sağlayıcı Olarak Motivasyon. *Okul Psikolojisi İnceleme*, 31 (3), 313-327.
- M.E.B. (2007). BİLSEM Yönergesi.
- Morgil, İ., Seçken, N., & Yücel, A. S. 2004. Kimya öğretmen adaylarının özyeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Bahkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, (6), 62-72.
- Phan, H.P. (2012). Relations between informational sources, self-efficacy and academic achievement: A developmental approach. *Educational Psychology*, 32, 81-105.
- Pajares, F. (1996). Self-efficacy beliefs in academic settings. *Review of Educational Research*, 66(4), 543-578.
- Öncü, H. (2012). Akademik Öz Yeterlilik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Abi Evran Üniversitesi Karşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*. 13(1), 183-206.
- Özsüer, S., İnal, G., Uyanık, Ö., & Ergün, M. (2011). Afyon Kocatepe Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin akademik özyeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2)
- Sakız, G. (2013). Başarıda Anahtar Kelime: Öz- Yeterlik. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 185-209.
- Sakız, G., Pape, S. J., & Woolfolk-Hoy, A. (2012). Does perceived teacher affective support matter for middle school students in mathematics classrooms?. *Journal of School Psychology*, 50, 235-255.
- Schunk, D. H. (1984). Self-efficacy perspective on achievement behavior. *Educational Psychologists*, 1, 173-207.
- Schunk, D. H. (1990). Goal setting and self-efficacy during self-regulated learning. *Educational Psychologists*, 25, 71-86.
- Schunk, D. H. (1995). Inherent details of self-regulated learning include student perceptions. *Educational Psychologist*, 30, 213-216.
- Schunk, D. H., & Hanson, A. R. (1985). Peer models: Influence on children's self-efficacy and achievement. *Journal of Educational Psychology*, 77, 313-322.
- Tabancalı, E., & Çelik, K. (2013). Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlilikleri ile öğretmen öz-yeterlilikleri arasındaki ilişki. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1167-1184.
- Yalınz, A. (2014). Akademik Öz- Yeterlilik: Olumlu ve Olumsuz Duygulanımın Yordayıcı Rolü. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 95-100.
- Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 82-91
- Zimmerman, B. J., & Martinez-Pons, M. (1990). Student differences in self-regulated learning: relating grade, sex, and giftedness to self-efficacy and strategy use. *Journal of Educational Psychology*, 82 (1), 51-59.